

Sygn. akt I Ca 220/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Joanna Składowska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2019 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) (...) Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w K.

przeciwko E. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 27 lutego 2019 roku, sygnatura akt I C 1816/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości na następujący:

„1. zasądza od E. K. (1) na rzecz (...) (...) Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w K. 19688 (dziewiętnaście tysięcy sześćset osiemdziesiąt osiem) złotych z odsetkami liczonymi od 12 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty:

a) od kwoty 16127,43 złotych według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, nie wyższej jednak niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie;

b) od kwoty 3560,26 złotych w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie;

zastrzegając pozwanej prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do wartości stanu czynnego spadku;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od E. K. (1) na rzecz (...) (...) Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w K. 3917 (trzy tysiące dziewięćset siedemnaści) złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu.”;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od E. K. (1) na rzecz (...) (...) Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w K. 2100 (dwa tysiące sto) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt. I Ca 220/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z 27 lutego 2019 r., Sąd Rejonowy w Sieradzu oddalił powództwo (...) 1 (...) Inwestycyjnego Zamkniętego w W. przeciwko E. K. (1) o zapłatę.

Rozstrzygnięcie zapadło przy następujących ustaleniach i wnioskach:

W dniu 13 czerwca 2013 r. J. Ś. zawarł ze Spółdzielczą (...) S. w G. umowę pożyczki kwoty 20 000 złotych na okres od 13 czerwca 2013 r. do 12 czerwca 2023 r., której to pożyczki nie spłacił.

Pożyczkobiorca zmarł 14 kwietnia 2015 r. Postępowanie spadkowe nie zostało przeprowadzone.

W dniu 29 września 2017 r. wierzytelność Spółdzielczej (...) w G. z tytułu niespłaconej przez J. Ś. pożyczki nabył powód - (...) (...) Inwestycyjny Zamknięty w W..

Analizując przedłożone przez stronę powodową dokument, Sąd pierwszej instancji uznał, że powód nie wykazał legitymacji biernej pozwanej, a to z tej przyczyny, że przedstawiony akt zgonu J. Ś. i skrócony odpis aktu małżeństwa E. K. (1) nie pozwalają na ustalenie, że pożyczkobiorca J. Ś., urodzony (...) jest ojcem pozwanej - E. K. (2) z domu Ś.. Sąd podkreślił przy tym, że choć z żadnego przepisu nie wynika, że wierzyciel występując przeciwko spadkobiercom dłużnika musi wykazać się postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku, to jednak trudno wyobrazić sobie inny sposób udowodnienia następstwa prawnego wynikającego z dziedziczenia.

Zatem, wobec niewykazania przez powoda legitymacji biernej pozwanej Sąd, oddalił powództwo.

Apelacje od wyroku wniósł powód, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości i zarzucając:

1. obrazę prawa materialnego - art. 931 § k.c. w zw. z art. 1015 § 2 k.c. oraz art. 922 § 1 k.c. przez ich niewłaściwą wykładnię i błędne przyjęcie, iż pozwana należąca do pierwszego kręgu spadkobierców ustawowych nie posiada legitymacji procesowej biernej;
2. naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 233 k.p.c. poprzez ich niewłaściwą interpretację i błędne przyjęcie, iż powód nie wykazał legitymacji biernej pozwanej;
3. naruszenie przepisów postępowania - art. 339 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie okoliczności faktycznych podanych przez powoda przy braku ustalenia, że są one wątpliwe bądź zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powód wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 19 687,69 złotych z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych do dnia 12 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem w wyroku prawa pozwanej do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do wartości czynnego spadku;
- zasądzenie na rzecz powoda od pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy podziela argumentację strony powodowej, stwierdzając, iż Sąd dopuścił się naruszenia art. 339 § 2 k.p.c., a co za tym idzie w dalszej kolejności również przepisów prawa materialnego w postaci art. 931 § 1 k.c. w zw. z art. 1015 § 2 k.c. oraz art. 922 § 1 k.c. poprzez uznanie, że brak jest podstaw do ustalenia ,

że pozwana jest spadkobierczynią dłużnika J. Ś. i w konsekwencji przyjęcie, że nie posiada ona legitymacji biernej w sprawie.

W okolicznościach opisanych w hipotezie art. 339 § 1 k.p.c., przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Jak wynika z uzasadnienia wyroku, w którym Sąd powołał się m.in. na przepis art. 339 § 2 k.p.c., przyczyną oddalenia powództwa było de facto nieudowodnienie, że pozwana dziedziczy dług pożyczkobiorcy, którego wierzycielem stał się powód zabierając umowę cesji. Tymczasem, przy zaistnieniu warunków do wydania wyroku zaocznego, co do zasady, postępowania dowodowego nie przeprowadza się. Robi się to jedynie wyjątkowo i po to tylko, by przekonać się, czy twierdzenia pozwu nie budzą wątpliwości albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Mechanizm przewidziany w art. 339 § 2 k.p.c. odwołuje się do procesu opartego na zasadzie kontradiktoryjności: sąd cywilny nie bada na ogół rzeczywistej treści stosunków prawnych łączących strony, poprzestając na ich twierdzeniach co do ich wzajemnych relacji. Z tego powodu fakty przyznane, a nawet fakty niezaprzeczone przez drugą stronę, mogą być uznane za udowodnione (art. 229 i 230 kpc). W konsekwencji, jeśli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd akceptuje twierdzenia powoda przytoczone w pozwie. Ustawodawca wychodzi z założenia, że skoro pozwany - prawidłowo zawiadomiony o rozprawie i pretensji strony powodowej - nie wdaje się w spór, to znaczy, że faktom w pozwie powołanym nie zaprzecza.

Zatem co do zasady w przypadku wyroku zaocznego przedmiotem oceny sądu są twierdzenia, a nie materiał dowodowy. Sąd może natomiast użyć dowodów przedstawionych przez stronę do zweryfikowania czy jej twierdzenia nie budzą wątpliwości albo nie zostały przytoczone do obejścia prawa.

W niniejszej sprawie strona powodowa przedstawiła dokumenty na poparcie swoich twierdzeń. Przede wszystkim w umowie pożyczki nr (...) zawartej przez J. Ś. ze Spółdzielczą (...) S. w G. zawarty jest jego numer pesel. Takim samym numerem posłużyła się następnie strona powodowa, aby otrzymać odpis aktu małżeństwa powódki, wskazując te dane jako informacje dotyczące ojca powódki umożliwiające wyszukiwanie w zbiorze. Niesłuszne jest zatem twierdzenie, iż strona powodowa posługiwała się tylko imieniem i nazwiskiem zmarłego, które jedynie przypadkiem mogłoby łączyć jego osobę z pozwaną E. K. (1).

Brak było natomiast jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, aby zawarte w pozwie twierdzenia budziły wątpliwości. Mogłoby to mieć miejsce wtedy gdy byłyby wzajemnie sprzeczne lub niezgodne albo się wzajemnie wykluczały, względnie ze swej istoty byłyby nieprawdopodobne bądź sprzeczne z faktami, które są znane powszechnie (art. 228 § 1 k.p.c.) albo znane sądowi urzędowo (art. 228 § 2 k.p.c.) (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 1972 r., sygn. akt III CRN 153/72 – OSNC z 1973 r., Nr 5, poz. 50, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 czerwca 2018 r., sygn. akt VI ACa 1/17, LEX nr 2634979, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 08 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa 1177/16, LEX nr 2476153). Twierdzeń, że pozwana jest córką dłużnika i dziedziczy po nim na podstawie ustawy nie sposób w ten sposób ocenić. J. Ś. i E. K. (1) zamieszkiwali w S.. Dane (...) figurują w odpisie aktu małżeństwa pozwanej jako dane jej ojca. Co więcej, pozwana była stałym pełnomocnikiem do dysponowania rachunkiem J. Ś. w Spółdzielczej (...) S. w G..

Ze stanowiska Sądu orzekającego wynika, że okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie przez powoda nie oceniał jako przedstawionych w celu obejścia prawa, a Sąd Okręgowy również się tego nie doszukiwał.

Nie można też zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku jest właściwie jedynym sposobem udowodnienia spadkobrania. Jest to niewątpliwie najpewniejszy sposób na wykazanie kręgu spadkobierców, jednak biorąc pod uwagę treść art. 1027 k.c. orzeczenie takie ma walor dowodu wyłącznego tylko w zakresie, w jakim spadkobierca wykazuje swe prawa wynikające z dziedziczenia, a nie w przypadku, gdy osoba trzecia dochodzi roszczeń wobec spadkobiercy. Na wstępie swoich rozważań Sąd Rejonowy wskazał zresztą, że takie podejście aprobuje. Gdyby zamiarem ustawodawcy było wyłączenie możliwości udowodnienia przez wierzyciela występującego z roszczeniem z tytułu długów spadkowych faktu nabycia spadku po zmarłym dłużniku w drodze innych środków

dowodowych, to z pewnością regulacja ta zawarta zostałaby w szczególnym przepisie. Przedstawione stanowisko konsekwentnie zajmuje Sąd Najwyższy (vide wyrok Sądu Najwyższego z 19 czerwca 1975r., III CRN 102/75, publ. OSN 1976/6/139; postanowienie Sądu Najwyższego z 06 października 1983 r., IV PZ 42/83, publ. OSPiKA 1984/3/45) i sądy powszechne (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 14 lutego 2013 r., I.Aca.757/12, LEX nr 128936).

Z tych względów przyjęta przez Sąd Rejonowy negatywna ocena legitymacji biernej pozwanej z przyczyn przedstawionych w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku w nieuprawniony sposób pozbawia powoda przyznanego mu przez prawo swoistego przywileju, polegającego na zwolnieniu go z obowiązku przeprowadzenia dowodów na okoliczności, które objął w pozwie podstawą faktyczną dochodzonego roszczenia, a którym pozwana nie zaprzeczyła.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok zgodnie z wnioskami apelacji. Żądanie zastrzeżenia pozwanej prawa do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do wartości stanu czynnego spadku znajdowało swoją podstawę w art. 319 k.p.c. w z. z art. 1031 § 2 k.c. w zw. z art. 1015 § 2 k.c.

Sąd oddalił jedynie żądanie pozwu w zakresie części odsetek od kwoty 19 687,69 złotych, uznając ich zasadność w wysokości umownej tylko od kwoty zaległego kapitału w wysokości 16 127,43 złotych. Biorąc zaś pod uwagę treść art. 482 § 1 k.c. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c., od naliczonych odsetek w wysokości 3 560,26 złotych należą się odsetki ustawowe za opóźnienie. W tym zatem marginalnym wymiarze apelacja podlegała oddaleniu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na zasądzone na rzecz powoda koszty składają się:

- w pierwszej instancji: opłata od pozwu w wysokości 300 złotych oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 z późn. zm.) w wysokości - .600 złotych, powiększone od zwrot opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 złotych;

- w drugiej instancji: opłata od apelacji w kwocie 300 złotych i wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 z późn. zm.) - 1 800 złotych.